ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL της 28ης Νοεμβρίου 1979 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Η Επιτροπή κατηγορεί με την παρούσα προσφυγή λόγω παραβάσεως το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρεττανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας ότι παρέβη το άρθρο 95, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, επιβάλλοντας επί του οίνου φόρο καταναλώσεως ανώτερο από εκείνον που πλήττει την μπύρα.

Τα άρθρα 32 και 38 της Πράξης Προσχώρησης προβλέπουν ότι οι εισαγωγικοί δασμοί και οι δασμοί που έχουν φορολογικό χαρακτήρα μεταξύ της Κοινότητας υπό την αρχική της σύνθεση και των νέων κρατών μελών καταργούνται προοδευτικά από την 1η Απριλίου 1973 μέχρι την 1η Ιουλίου 1977. Κατά το άρθρο 38, παράγραφος 2, της Πράξης Προσχώρησης, τα νέα κράτη μέλη διατηρούν την ευχέρεια να αντικαταστήσουν ένα δασμό φορολογικού χαρακτήρα ή ένα φορολογικό στοιχείο τέτοιου δασμού με εσωτερικό φόρο σύμφωνο προς τις διατάξεις του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΟΚ. Κατά το άρθρο 38, παράγραφος 3, της Πράξης Προσχώρησης, όταν διαπιστώσει η Επιτροπή ότι η αντικατάσταση ενός δασμού φορολογικού χαρακτήρα ή ενός φορολογικού στοιχείου τέτοιου δασμού προσκρούει σε σοβαρές δυσχέρειες σε ένα κράτος μέλος, μπορεί να επιτρέψει στο κράτος αυτό να διατηρήσει αυτό το δασμό ή αυτό το στοιχείο, υπό τον όρο ότι θα το καταργήσει το αργότερο στην 1η Ιανουαρίου 1976.

Κατ' εφαρμογή αυτής της διατάξεως επέτρεψε η Επιτροπή στο Ηνωμένο Βασίλειο με την απόφαση 73/199/ΕΟΚ της 27ης Φεβρουαρίου 1973 (Slg. L 197 της 17ης Ιουλίου 1973, σ. 7) να εισπράττει μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1976 για τους ελαφρούς οίνους ένα προστατευτικό στοιχείο 0,25 αγγλικών λιρών επιπλέον και ένα φορολογικό στοιχείο με συντελεστή 1,4875 αγγλικές λίρες ανά γαλόνι.

Η εξέλιξη των δασμών και των φόρων καταναλώσεως επί του οίνου στο Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο δεν έχει αξιόλογη παραγωγή, όπως είναι γνωστό, μπορεί κατόπιν αυτού, εξαιρουμένων των λοιπών φόρων, να περιγραφεί ως εξής. Κατά το χρόνο της προσχωρήσεως το Ηνωμένο Βασίλειο επέβαλε μόνο δασμό, ο οποίος περιελάμβανε ένα προστατευτικό στοιχείο και ένα φορολογικό στοιχείο, με συντελεστή 1,6125 λίρες ανά γαλόνι, όχι όμως φόρο καταναλώσεως. Ο δασμός αυτός ανήλθε σε 2,675 λίρες ανά γαλόνι μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1976. Από την ημερομηνία αυτή ο δασμός έπεσε σε 0,025 λίρα ανά γαλόνι και συγχρόνως εισήχθη φόρος καταναλώσεως με συντελεστή 2,625 λίρες ανά γαλόνι, πράγμα που κατέληξε σε συνολική επιβάρυνση 2,65 λίρες ανά γαλόνι. Λίγο αργότερα, δηλαδή στις 7 Απριλίου 1976, ο φόρος καταναλώσεως ανήλθε, ενώ διατηρήθηκε και ο δασμός, σε 2,955 λίρες ανά γαλόνι, από δε την 1η Ιανουαρίου 1977 αυξήθηκε εκ νέου για να φθάσει στις 3,25 λίρες ανά γαλόνι. Την 1η Ιουλίου 1977 καταργήθηκε ο δασμός σύμφωνα με το άρθρο 36 της Πράξης Προσχώ-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

ρησης και εισπράττετο μόνο φόρος καταναλώσεως με συντελεστή 3,25 λίρες ανά γαλόνι.

Αντιθέτως, η μπύρα που παρασκευαζόταν στο Ηνωμένο Βασίλειο φορολογούνταν, πριν από τη ζύμωση, ανάλογα με το ειδικό βάρος των συστατικών της μπύρας. Σε ένα γαλόνι μπύρας πυκνότητας 1038 βαθμών — που αποτελεί τη μέση πυκνότητα της μπύρας που καταναλίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο — επιβαλλόταν κατά το χρόνο της προσχωρήσεως δασμός με συντελεστή 0,3858 λίρες. Στις 7 Απριλίου 1976 ανερχόταν ο συντελεστής αυτός σε 0,557 λίρες και την 1η Ιουλίου 1977 σε 0,613 λίρες ανά γαλόνι.

Η Επιτροπή γνώρισε στην Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου με έγγραφο της 14ης Ιουλίου 1976, σύμφωνα με το άρθρο 169, εδάφιο 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, ότι η μεγάλη διαφορά μεταξύ του φόρου καταναλώσεως που ισχύει για την μπύρα εθνικής παραγωγής και του ίδιου φόρου που επιβάλλεται επί του οίνου, ο οποίος εισάγεται κυρίως από χώρες μέλη, δημιουργούσε κατά τη γνώμη της έμμεση προστασία υπέρ της μπύρας και αποτελούσε για το λόγο αυτό παράβαση του άρθρου 95, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αμφισβήτησε, στην απάντηση της 6ης Οκτωβρίου 1976, την ύπαρξη σημαντικής σχέσεως μεταξύ της αγοράς της μπύρας και της αγοράς του οίνου, συγχρόνως δε έθεσε υπό αμφισβήτηση την επίδραση, την οποία υποστηρίζει η Επιτροπή, του φορολογικού συστήματος επί της τιμής λιανικής πωλήσεως των εν λόγω προϊόντων.

Η Επιτροπή απηύθυνε τότε στο Ηνωμένο Βασίλειο στις 8 Νοεμβρίου 1977 αιτιολογημένη γνώμη, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης ΕΟΚ. Με τη γνώμη αυτή διαπίστωνε ότι, βάσει του όγκου, ο φόρος καταναλώσεως της μπύρας με αρχική πυκνότητα 1037,71 βαθμούς — που αποτελεί τον ακριβή μέσο όρο για την μπύρα που καταναλώθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1975 και το 1976 — ανερχόταν σε 0,6084 λίρες ανά γαλόνι αντί 3,25 λίρες ανά γαλόνι για τον οίνο. Αν αναχθεί σε βαθμούς οινοπνεύματος, ο φόρος καταναλώσεως της μπύρας ίδιας πυκνότητας και βαθμού οινοπνεύματος 3% ανέρχεται σε 0,2028 λίρες ανά γαλόνι, σε σύγκριση με 0,2955 λίρες ανά γαλόνι για τον ελαφρό οίνο που έχει περιεκτικότητα οινοπνεύματος 11 βαθμούς. Αν αναχθεί στην τιμή λιανικής πωλήσεως, ο φόρος καταναλώσεως της μπύρας αντιστοιχεί κατά μέσον όρο σε λιγότερο από 25%, ενώ ο φόρος που επιβάλλεται στους οίνους ευρείας καταναλώσεως ανέρχεται σε 35%. Η Επιτροπή, κρίνοντας ότι οι τιμές αυτές αποδεικνύουν ότι το Ηνωμένο Βασίλειο προστατεύει την εθνική μπύρα σε σχέση με τον εισαγόμενο οίνο, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υφίσταται παράβαση του άρθρου 95, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, κάλεσε δε το Ηνωμένο Βασίλειο να θέσει τέρμα στην παράβαση αυτή εντός προθεσμίας ενός μηνός.

Δεδομένου ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αντέδρασε εντός της προθεσμίας αυτής, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο στις 7 Αυγούστου 1978, ζητώντας από το Δικαστήριο να κρίνει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας παραβίασε το άρθρο 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, παραλείποντας να καταργήσει ή να τροποποιήσει τις επίδικες διατάξεις περί φόρου καταναλώσεως του οίνου. Το Ηνωμένο Βασίλειο ζητεί την απόρριψη της προσφυγής. Η Ιταλική Δημοκρατία παρενέβη στη δίκη υπέρ της Επιτροπής.

Αντίθετα από ό,τι στις υποθέσεις 168/78, 169/78, 171/78 και 55/79, επί των οποίων εξέθεσα πριν από λίγο τις προτάσεις μου, η προσφυγή αυτή δεν στηρίζεται στο εδάφιο 1 του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, αλλά

μόνο στο εδάφιο 2. Όπως είδαμε στις προηγούμενες δίκες, το εδάφιο 1 περιλαμβάνει καταρχήν την υποχρέωση της ίσης μεταχειρίσεως, ενώ το εδάφιο 2 αφορά, όπως αποδεικνύεται με τη διατύπωσή του, το προστατευτικό ενδεχομένως αποτέλεσμα που ασκεί ένας φόρος επί της εισαγωγής, απαγορεύοντας στα κράτη μέλη να επιβάλλουν στα εισαγόμενα από άλλα κράτη μέλη προϊόντα φόρους, η φύση των οποίων οδηγεί έμμεσα στην προστασία άλλων προϊόντων. Η απάντηση στο ερώτημα πότε ο φόρος εισαγομένου προϊόντος καταλήγει στην προστασία ενός εθνικού προϊόντος εξαρτάται από το μέτρο στο οποίο βρίσκονται τα δύο προϊόντα σε ανταγωνισμό, δηλαδή από το μέτρο που μπορούν να αντικατασταθούν μεταξύ τους. Τέτοια δυνατότητα υποκαταστάσεως υφίσταται, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου στην υπόθεση 27/67 (Fink-Frucht GmbH κατά Hauptzollamt München-Landesberger Strae, απόφαση της 4ης Απριλίου 1968, Slg. 1968, σ. 327) όταν το εγχώριο προϊόν βρίσκεται σε ανταγωνισμό με το εισαγόμενο προϊόν «λόγω μιας ή περισσοτέρων οικονομικών χρήσεων, χωρίς πάντως να πληρούται η προϋπόθεση του ομοειδούς κατά την έννοια του άρθρου 95, εδάφιο 1». Για λόγους ασφαλείας δικαίου, απαιτείται, πάντως, όπως έκρινε το Δικαστήριο, «οι διάφορες οικονομικές σχέσεις που αντιμετωπίζει το άρθρο 95, εδάφιο 2, να μην έχουν χαρακτήρα απλώς συμπτωματικό, αλλά να πρόκειται για μόνιμες και χαρακτηριστικές σχέσεις».

Όπως έχω επίσης ήδη καταδείξει, τα εδάφια 1 και 2 του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΟΚ δεν διαφέρουν μόνο κατά τις προϋποθέσεις, αλλά και από την άποψη των αποτελεσμάτων τους. Η αρχή της ισότητας, την οποία εκφράζει το εδάφιο 1, εφαρμόζεται από τη στιγμή που υφίσταται άνιση μεταχείριση σε σχέση με το ύψος της φορολογίας, ενώ το εδάφιο 2 απαιτεί επιπλέον να παράγει η άνιση μεταχείριση προστατευτικά αποτελέσματα. Δεν υφίσταται όμως προστατευτικό αποτέλεσμα αυτομάτως όταν το εισαγόμενο προϊόν φορολογείται βαρύτερα από το προϊόν που μπορεί να υποκατασταθεί σ' αυτό, διότι λόγω των διαφορών κόστους και τιμών που εμφανίζουν τα προϊόντα υποκαταστάσεως, ένας υψηλότερος φόρος δεν επιδρά οπωσδήποτε στην αγορά. Έτσι, στην προαναφερθείσα υπόθεση 27/67 (Fink-Frucht), το Δικαστήριο έκρινε ότι κάθε υψηλότερος φόρος, ο οποίος πλήττει εισαγόμενα προϊόντα, δεν συνιστά αναγκαστικά παράβαση του εδαφίου 2, ο εθνικός δε δικαστής πρέπει να εξακριβώσει κάτω από ποιο ποσό παύει ο φόρος να παράγει προστατευτικό αποτέλεσμα.

Ενόψει της νομολογίας αυτής, θα πρέπει πρώτα να εξακριβώσομε αν η μπύρα και ο οίνος βρίσκονται σε ανταγωνισμό λόγω της δυνατότητας οικονομικής χρήσεώς τους.

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό, θα πρέπει στη συνέχεια να ερευνηθεί αν ο διαφορετικός φόρος που πλήττει τον εισαγόμενο οίνο είναι τέτοιας φύσεως που να οδηγεί εμμέσως στην προστασία της εθνικής παραγωγής μπύρας. Όσον αφορά την ύπαρξη ή μη σχέσεως ανταγωνισμού μεταξύ των προϊόντων αυτών, κατά την έννοια του άρθρου 95, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, εξαρτάται κατά τρόπο αποφασιστικό από την απάντηση στο ζήτημα αν πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιομορφίες μιας εθνικής αγοράς ή αν η κοινή αγορά πρέπει να θεωρηθεί σαν σύνολο.

Αντίθετα με την άποψη της Επιτροπής, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζει επί του σημείου αυτού ότι το πρόβλημα αν τα εν λόγω προϊόντα βρίσκονται σε ανταγωνισμό το ένα έναντι του άλλου πρέπει να λυθεί μόνο με αναγωγή στην κατάσταση της εθνικής αγοράς. Συνεπώς, στο Ηνωμένο Βασίλειο, η μπύρα αποτελεί το εθνικό ποτό για κοινωνικοϊστορικούς και γεωγραφικούς λόγους. Ήδη οι συνήθειες της καταναλώσεως, οι οποίες δεν έχουν

σχέση με τη φορολογική επιβάρυνση, αποδεικνύουν ότι ο οίνος και η μπύρα δεν μπορούν να θεωρηθούν προϊόντα που μπορούν να αντικατασταθούν μεταξύ τους.

Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Όπως απέδειξα ήδη λεπτομερώς στις προτάσεις μου στην υπόθεση 168/78, ο ρόλος του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, που αποτελεί μέρος των θεμελίων της Κοινότητας, είναι να εμποδίσει μετά την κατάργηση των δασμών και των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος, καθώς και μετά την εξάλειψη των ποσοτικών περιορισμών, τα κράτη μέλη στη θέσπιση νέων εμποδίων. Τα κράτη μέλη πρέπει να στερηθούν τη δυνατότητα προστασίας των εθνικών προϊόντων επιβάλλοντας φόρους δυσμενείς επί των εισαγομένων προϊόντων. Η σκέψη αυτή, η οποία αποτελεί επίσης το έρεισμα του εδαφίου 2 του ίδιου αυτού άρθρου, έχει ως άμεση συνέπεια ότι, για τον καθορισμό μόνιμου και χαρακτηριστικού ανταγωνισμού κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου, θα πρέπει να γίνει αναγωγή όχι μόνο στην ειδική κατάσταση στο κράτος μέλος, αλλά στη γενική κατάσταση που υφίσταται στην Κοινότητα. Οι συνήθειες της καταναλώσεως και οι προτιμήσεις των καταναλωτών μπορούν πράγματι να επηρεαστούν, όπως υπογράμμισε ορθώς η Επιτροπή και όπως εξέθεσα και εγώ στις προαναφερθείσες προτάσεις μου, από πολλά στοιχεία, όπως είναι η συνήθεια, η τοπική ή εθνική παράδοση, κοινωνικοί παράγοντες, καθώς και από το γεγονός ότι μη εθνικά προϊόντα παραμερίστηκαν συνειδητά από την εσωτερική αγορά με προστατευτικά φορολογικά μέτρα.

Θα πρέπει, επομένως, να ερευνηθεί αν, σύμφωνα με τις συνήθειες των καταναλωτών, ο οίνος και η μπύρα έχουν τις ίδιες δυνατότητες χρήσεως σε όλα τα κράτη μέλη. Όταν δύο προϊόντα έχουν την ίδια δυνατότητα χρήσεως ή, ακόμη περισσότερο, την ίδια πραγματική χρήση, αυτομάτως προκύπτει ότι βρίσκονται σε ανταγωνισμό στην αγορά και ότι υφίσταται μεταξύ τους σχέση υποκαταστάσεως κατά την έννοια του άρθρου 95, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ.

Από την άποψη, επομένως, του καταναλωτή, η μπύρα και ο οίνος έχουν την ίδια χρήση, αφού και τα δύο προϊόντα εμφανίζουν τα ίδια χαρακτηριστικά, όπως υπογράμμισε προσφυώς η Επιτροπή. Σε σχέση με τα λοιπά δροσιστικά ποτά, τα οποία αναφέρονται στο κεφάλαιο 22 του κοινού δασμολογίου, η μπύρα και ο οίνος, που αποκτώνται αμφότερα κατόπιν ζυμώσεως, διαφέρουν από την περιεκτικότητά τους σε οινόπνευμα. Το σχετικά χαμηλό ποσοστό περιεκτικότητάς τους σε οινόπνευμα διακρίνει τα δύο αυτά ποτά από τα αποστάγματα της διακρίσεως 22.09 C του κοινού δασμολογίου, που αποκτώνται κατόπιν αποστάξεως. Τα κοινά αυτά κριτήρια, τα οποία μπορούν να μετρηθούν αντικειμενικά, έχουν ως αποτέλεσμα ότι τόσο η μπύρα, όσο και ο οίνος, ανταποκρίνονται βασικά στις ίδιες ανάγκες των καταναλωτών. Έτσι, αμφότερα χρησιμοποιούνται ως επιτραπέζια ποτά, τόσο στα εστιατόρια, όσο και στα νοικοκυριά και κατά τρόπο εντελώς γενικό, για την κατασίγαση της δίψας. Η ίδια αυτή χρήση, η οποία έχει ως συνέπεια να βρίσκονται τα δύο προϊόντα σε ανταγωνισμό, δεν επηρεάζεται επίσης, αντίθετα με την άποψη της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, από τη διαφορά που υφίσταται μεταξύ των δύο ποτών από την άποψη του βαθμού οινοπνεύματος που περιέχουν και από το κόστος παραγωγής τους.

Οι δύο αυτοί παράγοντες μπορούν να εξισωθούν πολύ απλά, όπως είναι γνωστό, με νέρωμα του οίνου. Περαιτέρω, η διαφορά αυτή οδηγεί στο να μην μπορούν να θεωρηθούν τα δύο αυτά ποτά, παρά την ίδια χρήση τους, ως ομοειδή προϊόντα κατά την έννοια του άρθρου 95, εδάφιο 1. Πάντως, αυτή η διαπίστωση δεν αποκλείει, όπως

έχομε ήδη δει, να τοποθετηθούν τα δύο αυτά προϊόντα στην πιο ευρεία ομάδα προϊόντων υποκαταστάσεως που εμπίπτουν στο άρθρο 95, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ. Από αυτό προκύπτει, κατά την άποψή μου, ότι φορολογικά μέτρα υπέρ ενός των προϊόντων αυτών μπορούν καταρχήν να επιφέρουν μετατόπιση της καταστάσεως στην αγορά υπέρ του προϊόντος αυτού.

Η διαπίστωση αυτή μας οδηγεί στο εξαιρετικά δυσχερές ζήτημα αν η φορολογία του οίνου στο Ηνωμένο Βασίλειο μπορεί πράγματι να επιφέρει, υπό το πρίσμα της συμπεριφοράς των καταναλωτών, προστατευτικό αποτέλεσμα υπέρ της εθνικής μπύρας.

Επειδή είναι δυσχερής η απόδειξη αυτή λόγω της διαφοράς του συστήματος φορολογίας των εν λόγω προϊόντων — εφόσον για τον οίνο η φορολογία συναρτάται με τον όγκο του τελικού προϊόντος, ενώ για τη μπύρα συναρτάται με το βάρος των συστατικών στοιχείων της μπύρας —, η Επιτροπή προτείνει να ερευνηθούν τρεις διαφορετικές βάσεις υπολογισμού. Αν αναχθεί σε ορισμένο όγκο, η φορολογία του οίνου ήταν, σύμφωνα με τις εξηγήσεις της Επιτροπής, τρεις φορές ανώτερη από τη φορολογία της μπύρας τον Ιανουάριο 1974, ενώ η σχέση ήταν 5 προς 1 το 1978. Η διαφορά όμως αυτή μικραίνει αισθητά, για να καταλήξει περίπου στο 1,5 προς 1, αν υπολογισθεί ο φόρος, όπως γίνεται συνήθως για τα αποστάγματα, σε σχέση με την περιεκτικότητα σε οινόπνευμα ορισμένου όγκου. Τέλος, αν συσχετιστεί η φορολογική επιβάρυνση με την τιμή πωλήσεως των προϊόντων, η φορολογία των φιαλών οίνου που καταναλίσκονται περισσότερο στο εμπόριο αντιστοιχεί, κατά την άποψη της Επιτροπής, προς το 35 έως 38%, ενώ στις πιο συνήθεις φιάλες μπύρας επιβάλλεται μόνο 22% φόρος. Τα παραδείγματα αυτά καταδεικνύουν, για την Επιτροπή, ότι κι αν ακόμα ληφθούν υπόψη οι φανερές αδυναμίες των διαφόρων βάσεων υπολογισμού, ο οίνος φορολογείται βαρύτερα από την μπύρα και ότι ο φόρος καταναλώσεως του οίνου είναι ικανός να προστατεύσει την μπύρα εθνικής παραγωγής.

Κατά την άποψη επίσης της Ιταλικής Κυβερνήσεως, η εξέλιξη του φόρου καταναλώσεως που ισχύει στα εν λόγω προϊόντα αποδεικνύει ότι η μπύρα και ο οίνος είναι ανταγωνιστικά προϊόντα και ότι η πρόθεση είναι ακριβώς να προστατευθεί η εγχώρια μπύρα με υψηλότερη φορολογία του οίνου. Αυτό μπορεί ήδη να συναχθεί από το γεγονός ότι ο φόρος καταναλώσεως του οίνου αυξήθηκε από το 1972 έως το 1977 κατά 102%, ενώ ο φόρος καταναλώσεως της μπύρας αυξήθηκε κατά την ίδια περίοδο μόνο κατά 59%. Συμπληρωματική απόδειξη της δυσμενούς διακρίσεως του οίνου μπορεί να αποτελέσει το γεγονός ότι μέχρι το 1972 το Ηνωμένο Βασίλειο επέβαλε στον οίνο μόνο δασμό και όχι φόρο καταναλώσεως, ο οποίος, λόγω της ελλείψεως αξιόλογης εγχώριας παραγωγής, δεν θα είχε κανένα νόημα. Το παράδειγμα της φορολογίας που ανάγεται στο περιεχόμενο σε οινόπνευμα δεν μπορεί να είναι αποφασιστικό, διότι δεν λαμβάνει υπόψη του τη διαφορά του βαθμού οινοπνεύματος μεταξύ των διαφόρων ειδών οίνου και μπύρας που πράγματι καταναλίσκονται. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι το 1973 και το 1974, όταν η φορολογία του οίνου ήταν ελαφρά, η κατανάλωση οίνου στο Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε σημαντικά, ενώ κατά τα επόμενα έτη η αύξηση ήταν πιο μικρή.

Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της Επιτροπής και της Ιταλικής Κυβερνήσεως, ισχυριζόμενη ότι τα παραδείγματα υπολογισμού που παρέσχε η Επιτροπή είναι λίγο πολύ αυθαίρετα και έχουν κενά. Έτσι, παραδείγματος χάρη, ο υπολογισμός του φόρου βάσει του όγκου των ποτών δεν λαμβάνει υπόψη του το γεγονός ότι η μπύρα και ο οίνος έχουν διαφορετικό βαθμό οινοπνεύ-

ματος και διαφορετικό κόστος παραγωγής. Επιπλέον, ο τρόπος αυτός υπολογισμού δεν λαμβάνει υπόψη του το γεγονός ότι η κατανάλωση μπύρας κατά κεφαλή στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι κανονικά υψηλότερη από την αντίστοιχη κατανάλωση οίνου. Η σύγκριση ανάλογα με την περιεκτικότητα σε οινόπνευμα των ποτών θα ήταν μόνον επιτρεπτή αν ετίθετο ως βάση, ενόψει των συνηθειών της καταναλώσεως, ο όγκος ενός ποτηριού οίνου και ο όγκος ενός ποτηριού μπύρας. Τέλος, ο υπολογισμός του φόρου βάσει της τιμής πωλήσεως δεν εκτιμά το γεγονός ότι τα εν λόγω προϊόντα διατίθενται στο εμπόριο κατά εντελώς διαφορετικό τρόπο. Για το λόγο αυτό επιτρέπεται μόνο να εκτιμηθεί η συνολική τιμή πωλήσεως μπύρας και οίνου και με αυτή τη βάση ο φόρος που επιβάλλεται στην μπύρα είναι 23%, ενώ εκείνος που επιβάλλεται στον οίνο 24% της τιμής πωλήσεως. Εις απάντηση της επιχειρηματολογίας της Ιταλικής Δημοκρατίας, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου παρατηρεί ότι η ύπαρξη φόρου καταναλώσεως δεν επιτρέπει τη συναγωγή επιχειρήματος ότι η μπύρα και ο οίνος αποτελούν ανταγωνιστικά προϊόντα. Ο φόρος αυτός αποτελεί αναπόσπαστο μέρος συνήθους φορολογίας των οινοπνευματωδών ποτών, την οποία το Δικαστήριο έχει κρίνει θεμιτή. Το γεγονός ότι ο φόρος πλήττει τους ελαφρούς και φθηνότερους οίνους βαρύτερα από ό,τι τους βαρείς οίνους δεν επιτρέπει τη συναγωγή συμπεράσματος ότι το φορολογικό σύστημα προστατεύει τη μπύρα. Τέλος, αντίθετα προς αυτά που υποστηρίζει η Ιταλική Κυβέρνηση, ο φόρος του οίνου δεν μειώθηκε το 1973 και το 1974, αλλά απλώς αντικαταστάθηκε εν μέρει με το φόρο προστιθεμένης αξίας.

Συμμερίζομαι την άποψη της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, σύμφωνα με την οποία τα επιχειρήματα που ανέπτυξε η Επιτροπή και η Ιταλική Κυβέρνηση δεν αρκούν για να αποδειχθεί το προστατευτικό αποτέλεσμα που απαγορεύεται από τη Συνθήκη του φόρου καταναλώσεως του οίνου υπέρ του ανταγωνιστικού εγχωρίου προϊόντος που είναι η μπύρα. Το άρθρο 38, παράγραφος 2, της Πράξης Προσχώρησης επέτρεπε στα νέα κράτη μέλη να αντικαταστήσουν ένα φορολογικής φύσεως δασμό ή το φορολογικό στοιχείο ενός τέτοιου δασμού με ένα εσωτερικό φόρο σύμφωνο μόνο προς τις διατάξεις του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΟΚ. Αντίθετα προς το εδάφιο 1 του άρθρου 95, το εδάφιο 2 του ίδιου άρθρου δεν απαγορεύει πάντως, όπως έχομε ήδη δει, να φορολογούνται τα εισαγόμενα ανταγωνιστικά προϊόντα βαρύτερα, εφόσον η διαφορά της φορολογίας δεν οδηγεί στην προστασία των εγχωρίων προϊόντων. Κατά την έρευνα αν υφίσταται τέτοιο προστατευτικό αποτέλεσμα, δεν μπορεί βεβαίως να αγνοηθεί ότι, από την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η φορολογία του οίνου υπό τη μορφή δασμών και φόρων καταναλώσεως αυξήθηκε περισσότερο από ό,τι η αντίστοιχη φορολογία της μπύρας. Η ταχύτερη αυτή αύξηση της φορολογικής επιβαρύνσεως του οίνου δεν επιτρέπει αυτή καθαυτή να κριθεί αν το επίπεδο στο οποίο έφθασε είναι ικανό να προστατεύσει εμμέσως την εγχώρια μπύρα. Επίσης, τα παραδείγματα υπολογισμού που παρέσχε η Επιτροπή, στα οποία η φορολογία συσχετίστηκε με το βαθμό οινοπνεύματος και με την τιμή πωλήσεως δεν μπορούν να αποδείξουν τέτοιο προστατευτικό αποτέλεσμα. Πέραν των ατελειών αυτού του είδους υπολογισμού, τις οποίες άλλωστε αυτή η ίδια η Επιτροπή αναγνώρισε, τα παραδείγματα αυτά καταλήγουν πράγματι σε φορολογία του οίνου που είναι ασφαλώς λίγο βαρύτερη, η οποία όμως δεν μπορεί υπό την ιδιότητά της αυτή, κατά τη γνώμη μου, αν ληφθεί υπόψη το κόστος παραγωγής, που είναι ήδη εν πάση περιπτώσει υψηλότερο για τον οίνο, να επηρεάσει τη συμπεριφορά των καταναλωτών. Ο υπολογισμός μόνο της φορολογίας σε σχέση με ορισμένο βάρος καταλήγει στη διαπίστωση επιβαρύνσεως σημαντικά βαρύτερης για τον οίνο. Αλλά αυτή η ίδια η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι ένας τέτοιος τρόπος υπολογισμού οδηγεί σε πεπλανημένα αποτελέσματα, αφού δεν λαμβάνει υπόψη του ούτε τη διαφορά του βαθμού οινοπνεύματος ούτε τη διαφορά του κόστους παρα-

γωγής μεταξύ της μπύρας και του οίνου. Τέλος, η έλλειψη οποιασδήποτε επιπτώσεως μέχρι τώρα της υψηλότερης φορολογίας του οίνου στη συμπεριφορά των καταναλωτών αποδείχτηκε επίσης από στατιστικές που προσκομίστηκαν κι από τις οποίες προκύπτει σαφώς, κατά τη γνώμη μου, ότι ούτε η κατανάλωση οίνου ούτε η κατανάλωση μπύρας επηρεάστηκαν μέχρι τώρα από τη φορολογία.

Εφόσον ούτε η Επιτροπή ούτε η Ιταλική Κυβέρνηση κατώρθωσαν να αποδείξουν ότι η φορολογία του εισαγομένου οίνου από τα κράτη μέλη είναι φύσεως ικανής να προστατεύσει εμμέσως το ανταγωνιστικό προϊόν που είναι η μπύρα, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.